

“Terwijl Dèr Mouw wat zijn keuze van versvormen betreft een traditioneel, vooral bij de Tachtigers aansluitend dichter was, zorgde de inhoud van zijn gedichten - samen met zijn ontegenzeggelijk grote dichterlijke talent - er daarmee voor dat hij ook door latere dichters en lezers telkens weer als een voorloper en geestverwant herkend kon worden.”

Uit *Alleen in wervelende wereld* van **Lucien Custers**

Top 5 Thriller

- 1 **De buitenstaander**
Stephen King
- 2 **Super de luxe**
Suzanne Vermeer
- 3 **De dag van de doden**
Nicci French
- 4 **Doodskleur**
David Baldacci
- 5 **Casa Ibiza**
Linda van Rijn

Top 5 Jeugd

- 1 **De waanzinnige boomhut van 91 verdiepingen**
Andy Griffiths en Terry Denton
- 2 **Broederband 7. De caldera**
John Flanagan
- 3 **Hof van ijs en sterren**
Sarah J. Maas
- 4 **Ssst! De tijger slaapt**
Britta Teckentrup
- 5 **De Gorgels**
Jochem Myjer

Bron: CPNB Bestseller 60

Zoeken naar eenheid

De dichter Adwaita, pseudoniem van Johan Andreas dèr Mouw, is geen overbekende grootheid uit de Nederlandse letteren. Maar zijn biograaf Lucien Custers brengt hem en zijn wereld dichterbij. Een merkwaardige, bijzondere man. **• Tjerk de Reus**

Om eerlijk te zijn wist ik van Johan Andreas dèr Mouw (1863-1919) alleen dat de theoloog K.H. Miskotte in zijn poëzie geïnteresseerd was. Daarin staat het Oosterse begrip 'Brahman' centraal en wat dat precies betekent, heeft Miskotte rond 1920 uitgelegd in een lezing voor de Woodbrookers te Barchem. Nu is dat misschien wel heel weinig, als je alleen dit weet van de dichter Dèr Mouw - maar het zegt toch ook wel weer iets: Miskotte was een zeer gevoelige geest en hij peilde in de letteren het geestesleven van zijn tijd. Hoewel hij in opleiding was voor predikant in de Nederlandse Hervormde Kerk, verdiepte hij zich zonder vooroordelen in het toch niet bijster christelijke werk van Dèr Mouw. Dat alleen al zou een reden zijn om interesse te hebben in de onlangs verschenen biografie van Dèr Mouw, geschreven door Lucien Custers. Maar los van de waardering door Miskotte: de classicus, filosoof en dichter die Dèr Mouw was, verdient zonder meer aandacht. Niet voor niets hadden zijn tijdgenoten Willem Kloos, Albert Verwey, Frederik van Eeden grote bewondering voor zijn werk. Maar een eigen plek verwerven in het cultureel-literaire netwerk, met behulp van zulke vrienden, kwam

er niet van: toen de twee bundels poëzie die Dèr Mouw had samengesteld in 1919 en 1920 verschenen, was hij al gestorven. Zijn dichterspseudoniem was Adwaita.

Gecomplieerde persoonlijkheid
Dèr Mouw was een nogal gecompliceerde persoonlijkheid, getekend door vele tegenstellingen. Hij was onaangepast, maar zocht naar erkenning door de buitenwereld. Hij had grote belangstelling voor wetenschap, maar zocht zijn zielenheil in religie en poëzie. Biograaf Custers doet met zijn boek een poging grip te krijgen op de veelkleurige persoonlijkheid van Dèr Mouw, en dat doet hij goed. Moeilijkheid was wel dat er over allerlei fases uit dit schrijversleven weinig bekend is. Dèr Mouw gooide vaak brieven weg en gaf de opdracht een en ander te verbranden na zijn dood. Dat is voor een deel ook gebeurd. Maar via allerlei omwegen kan er vaak toch iets verteld worden over bijvoorbeeld de middelbareschooltijd van de dichter of zijn bezigheden in Den Haag, waar hij de laatste fase van zijn leven woonde.

Dèr Mouw bracht zijn vroege kinderjaren door in Zwolle en verhuisde op jonge leeftijd naar Deventer, waar zijn moeder directrice werd van de meisjes-hbs. Zijn vader

Biografie

Alleen in wervelende wereld. Het leven van Johan Andreas dèr Mouw (1863-1919)

Lucien Custers

Vantilt
€ 29,95

begon daar een niet erg succesvolle leesbibliotheek. We zitten dan in de late negentiende eeuw, een periode die tamelijk ver weg ligt in het verleden - en het is boeiend hoe Custers die wereld weet op te roepen. Bijvoorbeeld door veel te vertellen over het onderwijsklimaat en de vernieuwingen die binnen het onderwijs gaande waren. Na een studie Klassieke Talen en Sanskriet (Oud-Indisch) in Leiden werd Dèr Mouw leraar aan het gymnasium te Doetinchem. Daar maakte hij veel narijheid mee. Men vond hem een rare kwast, vanwege zijn kritische kijk op het christendom en vanwege de innige relaties die hij aanging met leerlingen en oud-leerlingen. Hij deed een poging om een eind aan zijn leven te maken toen hij in een pijnlijke affaire verwickeld raakte rond fraude met de examens, een kwestie die zelfs de landelijke pers haalde.

Dèr Mouw kwam met zijn vrouw en pleegdochter terecht in Den Haag, waar hij kon voortborduren op zijn filosofische belangstelling. Hij publiceerde diverse filosofische verhandelingen, waarin hij in discussie trad met de filosoof Bolland, destijds een spraakmakende denker. Gedurende de Haagse jaren was hij privéleraar. In die hoedanigheid ontwikkelde hij een intensieve band

Dèr Mouw gooide vaak brieven weg en gaf de opdracht een en ander te verbranden na zijn dood

met Victor van Vriesland. Deze jongeman groeide uit tot de grote liefde in zijn leven, althans: voor Dèr Mouws beleving. Victor zelf had andere plannen en hield de boot af. Pijn en eenzaamheid waren Dèr Mouws deel.

Eenling

De filosofische en literaire thematiek in het werk van Dèr Mouw zegt veel over zijn persoonlijkheid. Hij was een eenling, die niettemin haakte naar contact, gemeenschap en nabijheid. In de filosofie verzette hij zich tegen het zogenoemde 'solipsisme', een denkrichting waarin aangenomen werd dat er niets bestaat buiten de subjectieve beleving van de mens. Een tot wanhoop leidend denkbeeld, in elk geval voor Dèr Mouw, die hierin zijn lot weer spiegeld zag. In zijn dichtwerk poogde hij de kloof tussen zijn ik en de wereld te overbruggen. Daarbij liet hij zich inspireren door oude Indische religie. In de spirituele ideeën die hij daar aantrof, kon hij zich een goddelijke werkelijkheid voorstellen waarin alles één was en dus verbonden.

Wie de biografie leest en dan ook de poëzie wil leren kennen, kan goed terecht in een recent verschenen bloemlezing uit het werk van Dèr Mouw: *Mijn taalorkest*.